

ORIGINAL ARTICLE

Examining the Factors Influencing Transformative Urban Management (Case Study: Ahvaz Metropolis)

Sadegh Allahyari¹

1. Assistant Professor, Department of Geography, Payame Noor University, Tehran, Iran

Correspondence
Sadegh Allahyari
Email: allahyarisadegh@pnu.ac.ir

Received: 31/Jan/2025
Accepted: 04/Mar/2025

How to cite

Allahyari, S. (2024). Examining the Factors Influencing Transformative Urban Management (Case Study: Ahvaz Metropolis), *Physical Social Planning*, 9 (4), 36, 103-116.
(DOI: [10.30473/psp.2025.73372.2756](https://doi.org/10.30473/psp.2025.73372.2756))

ABSTRACT

Transformative urban management is a dynamic approach involving the participation of all urban stakeholders across various levels of urban development to address challenges and create positive urban changes through the efforts of urban managers and residents. This type of management comprises multiple components. The aim of this study is to identify the factors influencing the establishment of transformative urban management in Ahvaz metropolis. The present research is applied in its objectives and employs a qualitative method based on grounded theory. The data collection tool was structured interviews, and the statistical population consisted of urban managers and planners in Ahvaz metropolis. Using purposive sampling and theoretical saturation, 15 experts were selected for interviews. Data and information were analyzed using qualitative analysis and coding of interviews via MAXQDA software. The study's findings identified 36 concepts through open coding, 13 axial categories and subcomponents through axial coding, and three selective categories and main components through selective coding. Based on the coding results, the factors influencing the establishment of transformative urban management in Ahvaz include three main components (interaction and leadership, developmental processes, and foresight and innovation among managers and citizens). The results also revealed 13 key subcomponents, the most significant of which are inclusive citizen participation, networking, citizen awareness, and leadership at various human and geographical levels in the Ahvaz metropolis.

Keywords: Urbanization, Urban Management, Transformative Management, Components and Factors, Ahvaz City.

«مقاله پژوهشی»

واکاوی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری (مورد مطالعه: کلان شهر اهواز)

صادق الهیاری^۱

۱. استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: صادق الهیاری
ایمانامه: allahyarisadegh@pnu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۳

چکیده

مدیریت تحول آفرین شهری یک مدیریت پویا با مشارکت همه ذینفعان شهری و در سطوح مختلف توسعه شهری، با هدف رفع چالش‌ها و ایجاد تغییرات مثبت شهری توسط مدیران و ساکنان شهری است. این نوع مدیریت دارای مؤلفه‌های مختلفی است. هدف این پژوهش شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز است. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش انجام، جزء روش‌های کیفی و روش گراند تئوری است. ابزار گردآوری اطلاعات و داده‌ها، مصاحبه ساختاریافته است. جامعه آماری شامل مدیران و برنامه‌ریزان شهری در کلان‌شهر اهواز بوده که به صورت نمونه‌گیری هدفمند و با اشباع نظری ۱۵ کارشناس برای مصاحبه‌ها انتخاب شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات از تحلیل کیفی و کدگذاری مصاحبه‌ها با نرم افزار مکس کیودا (MAXQDA) استفاده شد. نتایج پژوهش در مورد مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری با استفاده از کدگذاری‌ها منجر به شناسایی ۳۶ مفهوم در قالب کدگذاری باز، ۱۳ مقوله محوری و مولفه فرعی در قالب کدگذاری محوری، ۳ مقوله انتخابی و مؤلفه اصلی در قالب کدگذاری انتخابی شد. بر اساس کدگذاری‌های صورت گرفته مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز شامل سه مؤلفه کلی (تعامل و رهبری، فرایندهای توسعه‌ای و آینده نگری و نوآوری مدیران و شهروندان) می‌باشند. نتایج مؤلفه‌های خرد نیز نشان داد که ۱۳ مؤلفه خرد مهم وجود دارد که مهم‌ترین آن‌ها مشارکت فراگیر شهروندان، شبکه سازی، آگاهی رسانی به شهروندان، رهبری در سطوح مختلف انسانی و جغرافیایی در کلان‌شهر اهواز هستند.

واژه‌های کلیدی

شهروندشنینی، مدیریت شهری، مدیریت تحول آفرینی، مولفه‌ها و عوامل، شهر اهواز.

استناد به این مقاله:

الهیاری، صادق (۱۴۰۳). واکاوی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری (مورد مطالعه: کلان شهر اهواز)، فصلنامه علمی برنامه‌ریزی توسعه کالبدی، ۹ (۴)، ۳۶-۱۱۶.

(DOI: [10.30473/psp.2025.73372.2756](https://doi.org/10.30473/psp.2025.73372.2756))

مقدمه

شهرنشینی یک فرآیند اجتماعی است که نقش مهمی در تعیین شکل محیط ساخته شده شهری ایفا می‌کند (آلن ۲۰۲۲: ۳۲۱). این فرایند دارای تاریخچه‌ای بسیار قدیمی است و بیش از پنج‌هزار سال قدمت دارد (فتحی، ۱۳۹۴: ۸). به طور نابرابر در گستره‌های بزرگ سرزمینی در سراسر جهان رخ می‌دهد و هر ساله در حال افزایش است (جاکوس^۲ و همکاران، ۲۰۲۴: ۲). همچنین شهرنشینی رشد جمعیت، اختلالات معیشتی و کمبود منابع آب، تخریب محیط زیست، کمبود زیرساخت‌ها، (کریستیاوان و نگوین^۳، ۲۰۲۴: ۲۵)، توسعه فضایی نواحی کلانشهرها و گسترش و توسعه سکونتگاه‌های غیررسمی و عواقب مترتب از آن را به دنبال خواهد داشت (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲: ۶۶). شهرنشینی بی‌رویه چالش‌هایی چون تسهیلات رفاهی پایین‌تر از میانگین شهر، کیفیت نازل ساختار مسکن و غیررسمی بودن روند ساخت، بهداشت ناکافی، تراکم زیاد، سرانه‌های شهری اندک، اقتصاد خانوار ضعیف را به همراه خواهد داشت (تولایی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۳). در چنین شرایطی برای رفع چالش‌های شهری، شهر نیازمند مدیریت شهری قوی و مشارکت تمام بازیگران جهت تحقق توسعه پایدار شهری توسط شهروندان (ماتاماندا^۴، ۲۰۲۴: ۱۴۴). در مباحث برنامه‌ریزی شهری به این نوع مدیریت، مدیریت تحول آفرین و یا رهبری تحول آفرین گفته می‌شود. (اسپروس^۵ و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۱۵) به زبان ساده، رهبری تحول آفرین فرآیندی است که افراد و شهروندان در برنامه‌ها مشارکت داده می‌شود و شهروندان را تغییر داده و دگرگون می‌کند. به عبارت دیگر، رهبری تحول آفرین توانایی واداشتن افراد به تغییر، بهبود، مشارکت و رهبری است (هال^۶ و همکاران، ۲۰۰۲: ۲۵). این نوع مدیریت و رهبری با ایجاد تغییر و تحول در وضع موجود و کارکردها قادر به بهبود وضعیت شهری و رفتار شهروندان با مشارکت بازیگران مختلف است (بهدادری و دهگان، ۱۳۹۶: ۲۹). این نوع مدیریت با مؤلفه‌های خاص خود به عنوان یک مدیریت که مشارکت شهروندی را ملاک قرار داده در نظر گرفته می‌شوند (ماتاماندا، ۲۰۲۰: ۲۲۱)، چرا که گسترش سبک‌های رهبری تحول آفرین و کاربردها و تأثیرات آن‌ها در مطالعات شهری می‌تواند اهمیت زیادی به‌ویژه در مدیریت و حکمرانی شهری داشته باشد (وزیری، ۱۴۰۱: ۲). به‌طوری که الگوی رهبری تحول آفرین از طریق مشارکت دادن کارکنان و یا شهروندان در تصمیم‌گیری‌های سازمان و آگاه کردن آن‌ها از پیامدهای احتمالی تغییرات، می‌تواند زمینه‌افزایش

آمدگی افراد و نشان دادن رفتار مناسب در حین تغییر (رفتار قهرمانانه) را به منظور موفقیت برنامه تغییر سازمانی فراهم آورد (آرایبی و همکاران، ۱۴۰۲: ۷). برای دستیابی و رسیدن به مدیریت تحول آفرین شهری لازم و ضروری است که با مشارکت دادن شهروندان در امور مدیریتی، زمینه همکاری و جلب رضایت آن‌ها را فراهم نمود و مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری مورد بررسی قرار گیرد. چرا که برای رفع چالش‌های شهری و مدیریت بهتر شهر، شناسایی عوامل تعیین‌کننده و مؤلفه‌های مؤثر و ارائه راه‌حل نتیجه‌گرا جهت جلب رضایت همکاری و همفکری شهروندان مورد نیاز و لازم و ضروری است.

کلانشهر اهواز همانند شهرهای بزرگ کشور از این امر منتسنی نیست. اهواز در حال حاضر دارای بیش از یک میلیون نفر جمعیت است. این شهر از داشتن بسیاری از امکانات عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و ورزشی محروم است. با این که شهر اهواز از نظر درآمد و وجود کارخانجات و صنایع مختلف یکی از شهرهای مهم کشور است، ولی از نظر امکانات اولیه زندگی، ساکنین بسیاری از مناطق آن دشواری‌های فراوانی را طی سال‌های اخیر تجربه کرده‌اند. مهاجرپذیری به خاطر وجود منابع درآمدی باعث رشد جمعیت شهر شده، از طرف دیگر عدم رشد هماهنگ امکانات در این شهر پا به پای افزایش جمعیت، مشکلات متعددی را برای ساکنان و مدیریت شهری در پی داشته است. گسترش شدید حاشیه نشینی، عدم اشتغال ساکنین بومی در صنایع و ادارات، کمبود یا نبود زیرساخت‌های شهری مانند حمل و نقل عمومی، نبود مترو، کمبود آب شرب سالم شهری، معضلات سیستم فرسوده و ناکارآمد فاضلاب و دفع آب‌های سطحی، عدم توجه به جمع‌آوری اصولی و بهداشتی زباله، فقر گسترده، مشکلات امنیتی و... از جمله چالش‌هایی هستند که این کلان شهر با آن‌ها مواجه بوده و ساکنین به صورت روزانه آن‌ها را کاملاً حس می‌کنند. از طرف دیگر چگونگی مدیریت، کنترل و رفع این معضلات از چالش‌های مدیریت شهری و تصمیم‌گیرندگان سیاسی و امنیتی شهر است. قطعاً این معضلات جزء با مدیریت تحول آفرین و مشارکت شهروندان قابل حل نبوده و نیستند، چرا که مدیریت شهری این شهر از هر نظر تاکنون ناموفق بوده است. برای رفع چالش‌های شهرنشینی در کلانشهر اهواز و برای جلوگیری از مشکلات بیشتر این شهر، اولین اقدام، بررسی مؤلفه‌ها و عوامل تعیین‌کننده مدیریت تحول آفرین شهری است. به طوری که با شناسایی این عوامل و مؤلفه‌ها و رفع آن‌ها بتوان ضمن جلب نظر و مشارکت شهروندان در برنامه‌های توسعه شهری از توسعه و گسترش چالش‌ها و مشکلات شهری اهواز جلوگیری کرد. در این پژوهش به بررسی، شناسایی و سطح بندی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز پرداخته شده است.

1. Alene
2. Jacques
3. Christiawan & Nguyen
4. Matamanda
5. Sprouse
6. Hall

در همین راستا و با توجه به موضوع و هدف پژوهش سوال اصلی زیر برای این پژوهش تهیه و مطرح گردید:

۱) مهم‌ترین مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری کلانشهر اهواز کدامند؟

تا به امروز، مطالعاتی چند به بررسی اثرات مدیریت و رهبری تحول آفرین در مناطق شهری پرداخته‌اند. با این حال تا کنون مطالعه جامعی که همه ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت تحول آفرین شهری را به صورت یکپارچه بررسی کند حداقل در داخل کشور انجام نگرفته است. در ادامه برخی مطالعات نزدیک به پژوهش حاضر در داخل و خارج کشور مورد بررسی قرار گرفته است. صادقی تربتی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر رهبری تحول آفرین بر انگیزه خدمات عمومی شهرداری منطقه ۴ مشهد پرداختند و به این نتیجه رسیدند که رهبری تحول آفرین به طور مثبتی بر انگیزه خدمات رسانی عمومی شهرداری مشهد مؤثر بوده است. حرفت‌خواه (۱۴۰۲) در مطالعه‌ای مدیریت تحول آفرین در ایجاد ساخت‌وساز پایدار شهری را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که ظرفیت‌های رهبری علاوه بر ویژگی‌های رهبری تحول آفرین مدیران پروژه به عنوان ساختارهای انعکاسی درجه دوم، اثری مستقیم را بر روی معیارهای موفقیت برای ساخت و سازهای پایدار تجربه می‌کند. آرایی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی به بررسی توصیه‌های سیاستی تأثیر الگوی رهبری تحول آفرین بر رفتار قهرمانانه و مشارکت کاری کارکنان در شهرداری تهران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که الگوی رهبری تحول آفرین بر پیامدهای درک شده تغییر و مشارکت کاری شهروندان و کارکنان تأثیر داشته است. خلخالی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی به بررسی نقش رهبری تحول آفرین دیجیتال و استراتژی دیجیتال بر توسعه اقتصاد شهری پرداختند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که رهبری تحول آفرین دیجیتال به طور مثبت و معناداری بر توسعه اقتصاد شهری تأثیر می‌گذارد.

در خارج کشور نیز محققانی چون کاستان‌بروتو^۱ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی ظرفیت مدیریت تحول آفرین و اقدام محلی برای پایداری شهری پرداختند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که رسیدگی به نیازهای اجتماعی شهروندان، مشارکت مستقیم شهروندان، توانمندسازی اقتصاد محلی و نظام سیاسی شهر از مؤلفه‌های مهم مدیریت تحول آفرین هستند که زمینه توسعه محلی پایداری شهری را فراهم می‌کنند. ولفرام^۲ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی ظرفیت مدیریت تحول آفرین شهری، از مفهوم تا عمل را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که برای دستیابی به مدیریت تحول آفرین شهری تقویت مشارکت و توانمندسازی

شهروندان به عنوان پیش‌نیاز، میانجی‌گری و تقویت نقش دانشگاه‌های محلی در توسعه شهری و رفع چالش‌ها و اختراع و نوآوری شهری مهم‌ترین مؤلفه‌های این نوع مدیریت شهری هستند. نستی^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی تعریف و ارزیابی ماهیت مدیریت تحول آفرین حکمرانی شهر هوشمند را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه رسید که مدیریت تحول آفرین شهرهای هوشمند رویکردی جدید برای توسعه شهری مبتنی بر استفاده گسترده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و ارتقای پایداری محیطی، توسعه اقتصادی و نوآوری است. نیامبورا^۴ و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی سبک مدیریت تحول آفرین و عملکرد سازمانی در وزارت زمین، فواید عمومی، مسکن و توسعه شهری در کنیا را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که خلاقیت کارکنان به طور قابل توجهی خوب و مثبت بر عملکرد سازمانی وزارت زمین، فواید عمومی، مسکن و توسعه شهری در کنیا تأثیر می‌گذارد. هانت^۵ (۲۰۲۳) در مطالعه خود مدلی برای توسعه رهبری تحول آفرین در زمینه‌های وزارت شهری را مورد بررسی قرار داد. مطالعه وی الگویی برای توسعه رهبری تحول آفرین در زمینه‌های وزارت شهری ارائه داد و به این نتیجه رسید که آموزش مهم‌ترین رکن توسعه رهبری تحول آفرین شهری است

در دستور کار ۲۰۳۰ سازمان ملل متحد و دستور کار جدید شهری در سال ۲۰۱۶ گزارش ویژه اخیر خود را در زمینه برنامه تحقیق و اقدام تحت عنوان شهرهای بدون کربن، شهر تاب‌آور، میثاق شهرداران و تعداد زیادی از ابتکارات محلی و رهبری جامعه مدنی تدوین نمود (سندکویست و توومینن، ۲۰۲۴: ۱۵۷). در این دستور کار از بازیگران مختلف خواسته شده که توسعه ظرفیت مدیریت محلی و اقداماتی توسعه‌ای خود را برای ایجاد تحولات پایداری شهری با توجه به مدیریت مشارکتی و مدیریت محلی تدوین کنند (دیلینگ^۶ و همکاران، ۲۰۲۳: ۱۰۳۰). از آن زمان به بعد بحث علمی در مورد ظرفیت تحول آفرین و مدیریت تحول آفرین و اجزای آن وارد مباحث شهری و برنامه‌ریزی شهری گردید. به همین ترتیب، به منظور دستیابی به اهداف دستور کار سازمان ملل تغییرات شهری نوظهور تحت عنوان مدیریت تحول آفرین شهری توسط افراد، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌مللی در همه مقیاس‌ها طراحی و اجرا شد.

ایده‌های ظرفیت تحول آفرین و مدیریت تحول آفرین را می‌توان خیلی قبل‌تر از اینکه این اصطلاح در گفتمان پایداری شهری ادغام شود، در حوزه علم مدیریت دنبال کرد (کاستان‌بروتو^۱، ۲۰۱۹: ۴۵۰). در

3. Nesti
4. Nyambura
5. Hunt
6. Sundqvist, & Tuominen
7. Dilling
8. Castán Broto

1. Castán Broto
2. Wolfram

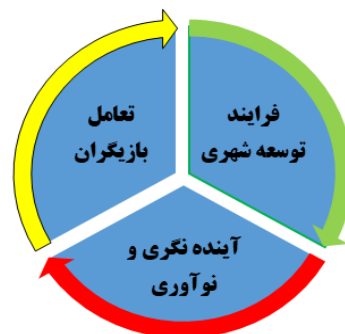
مدیریت تحول‌آفرین شهری در مؤلفه اول (تعامل بازیگران) از استراتژی حکمروایی چندسطحی و تعاملی و با همکاری و تعامل همه بازیگران (ساکنان، مدیران و برنامه‌ریزان شهری)، تعاملات بین سطوح مختلف سازمانی و اداری (محلی، شهری و منطقه‌ای و ملی) استفاده می‌کند (فولک و همکاران، ۲۰۰۳: ۳۵۴). همچنین با معیار حکمروایی چندشکلی و فراگیر و ترتیبات تعاملی به دنبال دگرگونی سیستم‌های اجتماعی-اکولوژیکی با مشارکت دادن، مذاکره و تصمیم‌گیری جمعی شهروندان است (فرانتزسکی^۴ و همکاران، ۲۰۲۴: ۸۷۳).

مجموعه دوم معیارها (فرایندهای توسعه شهری در سطوح مختلف)، به آگاهی سیستم، چشم‌انداز جمعی، آزمایش عملی، انعکاس پذیری، ظرفیت‌سازی و جریان‌سازی نهادی شهری اشاره دارد (ولفرام^۵ و همکاران، ۲۰۱۹: ۳۳۸). در این مؤلفه مدیریت تحول‌آفرین شهری شامل رهبری در سطوح مختلف انسانی (فردی و اجتماعی) و رهبری در سطوح جغرافیایی (محلی، شهری، منطقه‌ای و غیره) می‌شود.

در مؤلفه سوم (آینده‌نگری و نوآوری) توانایی جمعی بازیگران برای درک تغییر و دستیابی به فرصت‌های توسعه شهری بر اساس آینده‌نگری و توجه به نوآوری و فناوری جدید شهری است. در این مؤلفه آینده‌نگری شامل آینده‌نگری مدیران و ذینفعان مختلف و متعدد در فرایندهای توسعه شهری و آینده‌نگری در خصوص چشم‌انداز شهری برای تغییر، ایجاد انگیزه در شهروندان است (ولفرام و همکاران، ۲۰۱۹: ۳۳۸). نوآوری شامل ایجاد نوآوری در منابع انسانی و غیر انسانی برای توسعه ظرفیت شهر و ایجاد نوآوری در اقدامات تحول‌آفرین (روش‌ها و راه‌حل‌های مختلف انجام پروژه‌های شهری) است (ترنچر^۶ و همکاران، ۲۰۱۴: ۱۵۵). در این مدل برای توسعه پایدار شهری از طریق مدیریت تحول‌آفرین لازم است مؤلفه‌ها، عاملیت و اشکال تعامل بازیگران، فرایندهای توسعه شهری و سطوح جغرافیایی و آینده‌نگری و نوآوری را شناسایی نمود تا به توسعه پایدار شهری رسید. در شکل (۲) با توجه به مؤلفه‌ها و رویکرد مدیریت تحول‌آفرین شهری اقدام به تدوین و طراحی مدل مفهومی پژوهش شد. در این مدل برای توسعه پایدار شهری از طریق مدیریت تحول‌آفرین لازم است مؤلفه‌ها عاملیت و اشکال تعامل بازیگران، فرایندهای توسعه شهری و سطوح جغرافیایی و آینده‌نگری و نوآوری را شناسایی نمود تا مدیریت شهری و به توسعه پایدار شهری رسید.

برنامه‌ریزی شهری، الگوی مدیریت تحول‌آفرین به عنوان یک ویژگی سیستم، متمایز از نظریه تاب‌آوری برای مطالعه پویایی‌های سیستم اجتماعی-اکولوژیکی مورد استفاده قرار می‌گیرد (ولفرام^۱، ۲۰۱۹: ۳۳۸). این نوع مدیریت ابتدا بر ظرفیت تطبیقی به عنوان یک مفهوم حفاظتی برای گرفتن قابلیت‌های عمومی در مناطق شهری متمرکز شد، این امر می‌تواند انعطاف‌پذیری و تاب‌آوری زندگی شهری و شهروندان را تقویت کند، وضعیت اجتماعی-اکولوژیکی برای سازماندهی مجدد و سازگاری را پرورش داده، انواع مختلف دانش برای یادگیری (تجربی، ایده‌ای، فرآیندی، ساختاری، عملکردی) را ترکیب و فرصت‌هایی برای خود سازماندهی و حل مسئله انعطاف‌پذیر در مقیاس‌های مختلف فردی، محلی، ملی ایجاد کند (فولک^۲ و همکاران، ۲۰۰۳: ۳۵۴). بر این اساس رهبری تحول‌آفرین شهری شامل رهبران و پیروانی است که برای توسعه اهداف متقابل، شناسایی و دستیابی به نیازهای مرتبه بالاتر بر اساس سلسله مراتب نیازهای فرض شده توسط نظریه پردازان توسعه و به قصد تغییر اساسی، با یکدیگر همکاری می‌کنند (وزیری، ۱۴۰۱: ۲).

مؤلفه‌های کلی مدیریت شهری شامل سه دسته: (۱) عاملیت و اشکال تعامل بازیگران، (۲) فرایندهای توسعه شهری در سطوح مختلف و (۳) آینده‌نگری و نوآوری هستند. این سه مؤلفه با هم به توسعه و بکارگیری ترتیبات جدید حکمروایی مبتنی بر مشارکت گسترده، تنوع شبکه‌های بازیگران، رهبری اجتماعی و توانمندسازی جوامع شهری اشاره دارد (آجیمن^۳، ۲۰۱۳: ۱۱۸). در شکل (۱) این مؤلفه‌ها و ارتباط آن‌ها به صورت سیستمی آورده شده است. در ادامه نیز هر کدام از این مؤلفه‌ها و نقش آن در مدیریت تحول‌آفرین شهری شهر ارائه شده است.

شکل ۱. مؤلفه‌های کلی مدیریت تحول‌آفرین شهری

4. Frantzeskaki
5. Wolfram
6. Trencher

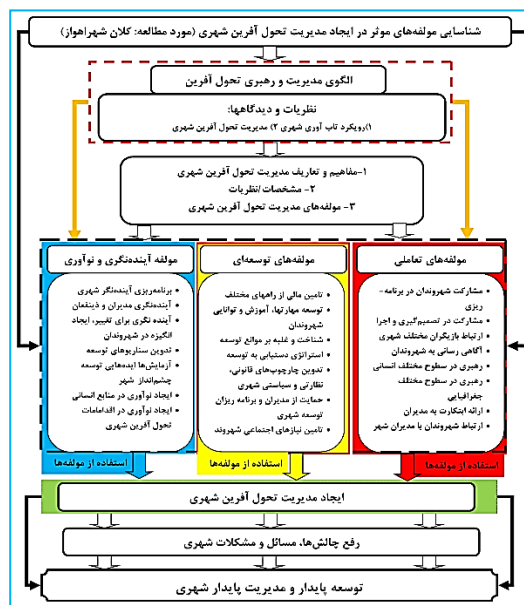
1. Wolfram
2. Folke
3. Agyeman

داده ها و روش کار

تحقیق حاضر با اتخاذ رویکرد کیفی و با روش مصاحبه انجام شده و داده‌های کیفی با بهره‌گیری از تحلیل محتوا تحلیل و بررسی شده است. از نظر چگونگی گردآوری داده‌های موردنیاز، جزء پژوهش‌های اکتشافی است. روش تحقیق اکتشافی دربرگیرنده گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌های کیفی در یک مطالعه واحد یا در مجموعه مطالعاتی است که یک پدیده اساسی را مورد مطالعه و تحقیق قرار می‌دهد. ابزار گردآوری اطلاعات و داده‌ها، مصاحبه ساختاریافته بوده است. جامعه آماری شامل کارشناسان (مدیر و برنامه‌ریز شهری) در شهر اهواز است که به صورت نمونه‌گیری هدفمند و با اشباع نظری ۱۵ کارشناس شهری برای مصاحبه‌ها انتخاب شد. این کارشناسان از بین کسانی که حداقل ۲ سال سابقه مدیریت شهری یا اشتغال در پست‌های مربوط به مدیریت شهری داشته باشند، انتخاب گردیدند. برای انجام این مصاحبه یک فرم مصاحبه کیفی با سؤالات باز و کلی طراحی و در اختیار کارشناسان گذاشته شد. بعد از گردآوری اطلاعات مورد نظر از طریق مصاحبه، جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات، از تحلیل محتوای کیفی و استفاده از کدگذاری متن مصاحبه‌ها با نرم‌افزار مکس کیودا (MAXQDA) استفاده شد. برای این منظور بعد از جمع‌آوری اطلاعات، به صورت کدگذاری باز، محوری و انتخابی، محتوای مصاحبه‌ها کدگذاری گردید و مؤلفه‌ها و کدهای مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری شناسایی شد.

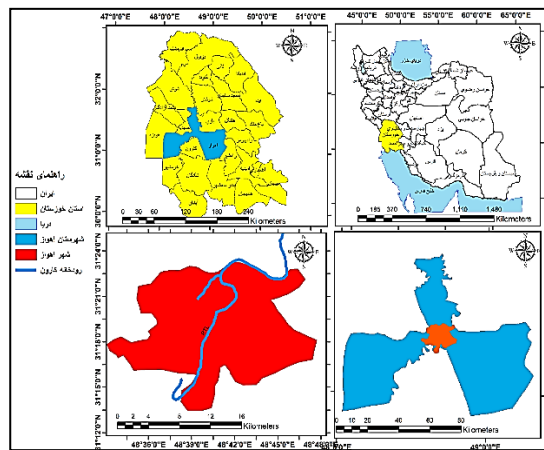
شرح و تفسیر نتایج

بررسی مشخصات فردی و زمینه‌ای کارشناسان شهری در منطقه مورد مطالعه که برای پاسخگویی به سؤالات انتخاب شده بودند نشان داد که ۸۰ درصد پاسخگویان مورد بررسی مرد بوده که ۷۳/۳ درصد آن‌ها نیز متاهل بوده‌اند. وضعیت تحصیلات بیش از ۷۰ درصد بیشتر آنان بین ۳۶ تا ۴۰ سال بوده است. از نظر رشته تحصیلی نیز یافته‌های توصیفی نشان داد که پاسخگویان از رشته‌های مختلف تحصیلی چون مدیریت شهری، جغرافیای شهری، جامعه‌شناسی، عمران، معماری و علوم اقتصادی هستند. اطلاعات و مشخصات کامل فردی و زمینه‌ای کارشناسان شهری به صورت خلاصه در جدول (۱) آورده شده است.

شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش، ۱۴۰۳

اهواز در موقعیت جغرافیایی ۳۱ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی و ۴۸ درجه و ۷۵ دقیقه طول شرقی، در بخش جلگه‌ای خوزستان و با ارتفاع ۱۲ متر از سطح دریا واقع شده است (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۸۶). شکل (۳) شهر اهواز به عنوان پرجمعیت‌ترین شهر استان خوزستان، در سال‌های اخیر رشد شتابان و لجام گسیخته‌ای داشته و به علت داشتن رشد طبیعی جمعیت، مهاجرت‌پذیری، گسترش خدمات، عنوان مرکز استان، تغییرات اجتماعی، اقتصادی و ... تحولات جمعیتی و کالبدی زیادی به خود دیده است.

شکل ۳. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد

مطالعه، منبع: نگارنده، ۱۴۰۳

جدول ۱. ویژگی‌های فردی و زمینه‌ای کارشناسان شهری

وضعیت تحصیلات		وضعیت تاهل		جنسیت		تعداد	درصد
دکتر	فوق لیسانس	لیسانس	متاهل	زن	مرد		
۴	۶	۵	۴	۱۱	۳	۱۲	۸۰
۲۶/۷	۴۰	۳۳/۳	۲۶/۷	۷۳/۳	۲۰	۸۰	
سن (سال)							
۵۰ به بالا		۴۱ تا ۵۰		۳۶ تا ۴۰		۳۰ تا ۳۵	
۲		۴		۵		۴	
۱۳/۳		۲۶/۷		۳۳/۳		۲۶/۷	
رشته تحصیلی							
مدیریت شهری	جغرافیای شهری	جامعه‌شناسی	عمران	معماری	علوم اقتصادی	تعداد	درصد
۳	۴	۲	۳	۲	۱	۱۲	۸۰
۲۰	۲۶/۷	۱۳/۳	۲۰	۱۳/۳	۶/۷	۱۲	۸۰
سابقه فعالیت و یا مدیریت شهری (سال)							
۲ تا ۵		۶ تا ۱۰		۱۱ تا ۱۵		۱۶ به بالا	
۶		۴		۲		۳	
۴۰		۲۶/۷		۱۳/۳		۲۰	
۱۵ کارشناس شهری							

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول‌آفرین شهری

برای بررسی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول‌آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز از رویکرد کیفی و نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شد. با توجه به خروجی حاصل از مصاحبه‌ها نتایج کدگذاری‌ها به ترتیب شامل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی بوده است. مرحله اول در کدگذاری در روش گراندتئوری و نرم‌افزار مورد استفاده، کدگذاری باز است. در مرحله کدگذاری باز، کدهای به دست آمده در فرایند مصاحبه‌ها در نرم‌افزار مکس کیودا نوشته شده و به هر کد یک عنوان (شماره) اختصاص یافت پس از اتمام فرایند اخذ کدهای اولیه سعی بر آن شد که کدهای اولیه مشابه در یک دسته طبقه‌بندی گردند. کدگذاری باز در این مرحله به عنوان بخشی از فرایند تحلیل داده‌هاست که به خردکردن، مقایسه‌سازی، نام‌گذاری، مفهوم‌پردازی و مقوله‌بندی داده‌ها می‌پردازد. در کدگذاری باز ابتدا با استفاده از پاسخ-های باز، کدگذاری‌ها استخراج و کدهای اولیه مشابه در یک دسته طبقه‌بندی شدند. کدگذاری باز مصاحبه‌ها به شناسایی ۳۶ مفهوم کلی منجر شد. دسته بندی این ۳۶ کد شناسایی (مفهوم کلی)، بر اساس ویژگی‌های مشترک و خصوصیات هماهنگ آن‌ها دسته بندی و ارائه شده است. این کدگذاری گویای پاسخ‌های کلی در زمینه مؤلفه‌های کلی بود که کارشناسان شهری به عنوان پاسخ به فرم‌های مصاحبه بیان کردند.

دومین مرحله کدگذاری مورد استفاده در روش مورد نظر، کدگذاری محوری است. کدگذاری محوری فرآیند ربط دهی مقوله‌ها به زیرمقوله‌ها، و پیوند دادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد است. در مرحله دوم، روش استراوس در گزند تئوری برای شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول‌آفرین شهری اهواز استفاده شد. در کدگذاری محوری، تلاش شد مفاهیم یافته شده در کدگذاری باز براساس اشتراکات و سازگاری معنایی در کنار هم قرار گیرند و دسته‌بندی جدیدی ارائه شود که مفاهیم به صورت کلی‌تر معین شدند. بر اساس کدگذاری محوری بر اساس مصاحبه و کدهای اختصاص یافته در نرم‌افزار مکس کیودا ۱۳ مقوله/ شاخص به عنوان کدگذاری محوری شناسایی شدند.

سومین مرحله روش مورد نظر، کدگذاری انتخابی است. در مرحله کدگذاری انتخابی وجوه مشترک مقوله‌های به دست آمده از مراحل قبلی شناسایی شدند. تعدادی از این مقوله‌ها دسته بندی شدند، با تحلیل‌های انجام شده بر روی این مقوله‌ها و بر اساس کدگذاری انتخابی، ۳ مضمون اصلی تدوین شد. به صورت کلی همه مضامین، مقولات و مفاهیم به صورت کامل و بر اساس مصاحبه‌های عمقی و تحلیل و دسته‌بندی در نرم‌افزار مکس کیودا صورت گرفته با ۱۵ کارشناس به صورت زیر ارائه شده است.

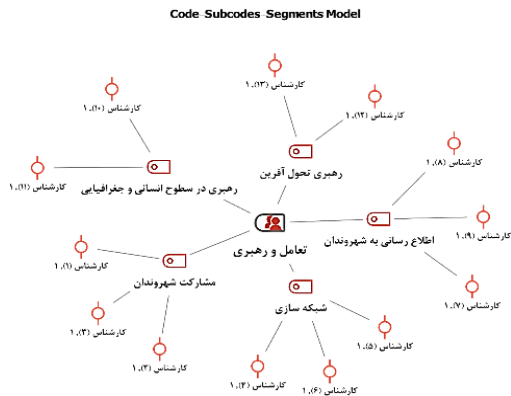
- ❖ مفهوم کلی (۳۶ مفهوم در قالب کدگذاری باز)
- ❖ مقوله محوری / مؤلفه فرعی (شامل ۱۳ مقوله / و شاخص قالب کدگذاری انتخابی).
- ارائه شده در قالب کدگذاری محوری)

جدول ۲. مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز (کدگذاری سه مرحله‌ای)

ردیف	کد	کارشناس	رنگ	کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی	
۷۱	۲/۴۱	کارشناس (۱)	●	مشارکت مستقیم شهروندان و جامعه مدنی در امور شهری و برنامه‌ریزی مشارکتی	مشارکت	تعامل و رهبری تحول آفرین	
۴۸	۱/۶۳	کارشناس (۲)	●	مشارکت شهروندان و جامعه مدنی در تصمیم‌گیری و اجرا	فراگیر		
۵۷	۱/۹۴	کارشناس (۳)	●	مشارکت شهروندان و مشاوره عمومی در ارائه ابتکارات به مدیران	شهروندان		
۷۸	۲/۶۵	کارشناس (۴)	●	ارتباط بازیگران مختلف شهری ساکنان، مدیران و پیمانکاران در زمینه تبادل ابتکارات	شبکه سازی		
۸۶	۲/۹۲	کارشناس (۵)	●	ایجاد روابط بین ذینفعان با کانال‌های رسمی و غیررسمی (بازیگران خارجی، مردم محلی، مدیران)			
۶۸	۲/۳۱	کارشناس (۶)	●	ارتباط با گروه‌های به حاشیه رانده شده شهری برای تسهیل همکاریهای آینده			
۸۱	۲/۷۵	کارشناس (۷)	●	آگاهی رسانی از ساختارهای حاکمیتی، و تلاش برای استفاده از این دانش برای برنامه‌ریزی	آگاهی رسانی به شهروندان		
۶۵	۲/۱۱	کارشناس (۸)	●	آگاهی رسانی شهروندان از چشم اندازهای نهادی و شرایط منابع طبیعی			
۷۹	۲/۶۹	کارشناس (۹)	●	اطلاع‌رسانی به شهروندان از فرآیندهای مدیریت دانش برای درک شرایط فعلی و انجام شده			
۱۰۶	۳/۶	کارشناس (۱۰)	●	رهبری شهروندان در فعالیت‌های آنها (در سطح افراد، خانواده‌ها، گروه‌های اجتماعی، سازمان‌ها، شبکه‌ها و جامعه)	رهبری در سطوح مختلف		
۷۹	۲/۶۹	کارشناس (۱۱)	●	رهبری در سطوح جغرافیایی یا سیاسی-اداری (سطوح دولتی، محلی، شهری، منطقه‌ای، ملی)	انسانی و جغرافیایی		
۸۵	۲/۸۹	کارشناس (۱۲)	●	پیروی شهروندان از مدیرانی که اقدامات محلی را با عرصه‌ها و فرآیندهای فرامحلی پیوند دهند	رهبری تحول		
۸۳	۲/۸۲	کارشناس (۱۳)	●	حمایت شهروندان از مدیرانی که ارزش‌ها و دیدگاه‌های مشترک و شور و شوق آنها را بر انگیزد	آفرین		
۶۲	۲/۱۱	کارشناس (۱۳)	●	تسهیل پایدار جریان‌های مستقل بودجه و تامین مالی از راه‌های مختلف	تامین		فرایند توسعه-ای تحول آفرین
۳۹	۱/۳۳	کارشناس (۱۴)	●	تسهیل سرمایه گذاری بخش خصوصی و شهروندان	نیازهای مالی/سرما		
۵۴	۱/۸۴	کارشناس (۱۵)	●	توجه مدیران به منابع درآمدی و نیازهای اقتصادی شهروندان	یه گذاری		

۷۳	۲/۴۸	کارشناس (۱)	●	تدوین برنامه‌های اجتماعی محلی، به ویژه برای گروه‌های آسیب پذیر و حاشیه نشین	تامین	نیازهای اجتماعی شهروندان
۵۵	۱/۸۷	کارشناس (۲)	●	تدوین راهبردهایی بهبود رفاه و کیفیت زندگی شهروندان شهری		
۵۴	۱/۸۴	کارشناس (۳)	●	تدوین راهبردهایی مربوط به مسائل عدالت اجتماعی شهروندان		
۶۳	۲/۱۴	کارشناس (۴)	●	ایجاد جوامع خودمختار از طریق تامین امکانات و یا خدمات جدید	ایجاد جوامع خودمختار شهری	ایجاد جوامع خودمختار شهری
۴۷	۱/۶۰	کارشناس (۵)	●	توسعه مهارت‌ها، آموزش و توانایی‌های جدید شهروندان		
۶۷	۲/۲	کارشناس (۵)	●	استقلال شهروندان در فرآیندهای سیاسی و خودکارآمدی بیشتر		
۵۲	۱/۷۷	کارشناس (۶)	●	تهیه تدابیر یا منابعی برای تحقق اهداف مستقل شهروندان		چارچوب‌های نظارت
۷۳	۴۸۲	کارشناس (۷)	●	تدوین چارچوب‌های قانونی، نظارتی و سیاستی که منجر به تغییر پایدار شهری شوند		
۸۳	۲/۸۲	کارشناس (۸)	●	تدوین مقرراتی که شهروندان و جامعه مدنی بتوانند ابتکارات خود را به مدیران ارائه دهند		
۶۴	۲/۱۸	کارشناس (۸)	●	آینده‌نگری مدیران و ذینفعان مختلف و متعدد در فرآیندهای توسعه شهری	آینده نگری	آینده نگری و تحول آفرین
۷۰	۲/۳۸	کارشناس (۹)	●	آینده نگری در خصوص چشم انداز شهری برای تغییر، ایجاد انگیزه در شهروندان		
۷۳	۲/۸۴	کارشناس (۱۰)	●	تدوین سناریوهای محیطی به منظور توسعه اجتماعی، اکولوژیکی، اقتصادی و فناوری		
۵۹	۲/۰۱	کارشناس (۱۱)	●	آزمایش ایده‌هایی که به دنبال توسعه چشم‌انداز شهری باشند	کسب و آزمایش ایده‌ها	کسب و آزمایش ایده‌ها
۴۱	۳۹۱	کارشناس (۱۲)	●	کسب ایده‌ها و بکار گیری ایده‌های شهروندان		
۶۲	۲/۱۱	کارشناس (۱۳)	●	ایجاد نوآوری در منابع انسانی و فیزیکی/زیرساختی توسعه ظرفیت شهر		
۸۲	۲/۷۹	کارشناس (۱۴)	●	ایجاد نوآوری در اقدامات تحول آفرین (روش‌ها و راه‌حل‌های مختلف انجام پروژه‌های شهری)	نوآوری	نوآوری
۵۵	۱/۸۷	کارشناس (۱۵)	●	ایجاد نوآوری در تامین تاسیسات و تجهیزات شهری و شهروندان		
۷۴	۲/۵۲	کارشناس (۱)	●	شناخت موانع سیستمی توسعه (شامل مقررات، موانع فیزیکی، ارزش‌های سنتی و قدیمی)	تشخیص موانع و مشکلات	
۴۰	۱/۳۶	کارشناس (۲)	●	برنامه‌ریزی برای غلبه بر موانع توسعه شهری	آینده شهر	آینده شهر
۶۳	۲/۱۴	کارشناس (۳)	●	استراتژی‌های صریح برای غلبه بر این مشکلات و موانع مسیر توسعه شهر		

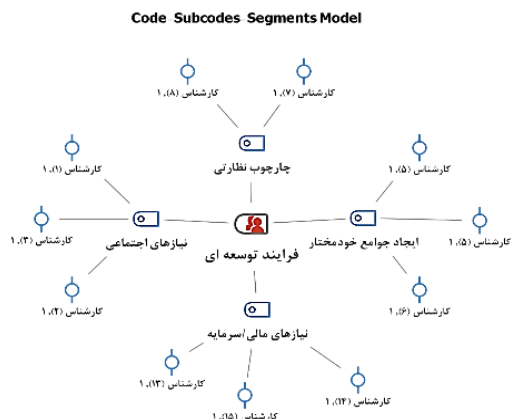
تحول آفرین در کلان‌شهر اهواز می‌باشد. بررسی مؤلفه تعامل و رهبری تحول آفرین در نرم‌افزار مکس کیودا کدگذاری شد به صورت شکل (۵) آورده شده است. این مؤلفه‌ها به عنوان عاملی مهم در جهت ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز هستند.

شکل ۴. مؤلفه‌های تعامل و رهبری مؤثر بر ایجاد مدیریت تحول آفرین شهر اهواز. منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

فرایند توسعه‌ای تحول آفرین

بررسی مؤلفه فرایند توسعه‌ای تحول آفرین بر اساس نظرات مشارکت کنندگان و نرم افزار مکس کیودا و کدگذاری محوری به شناسایی ۴ مؤلفه خردتر منجر شد. بررسی فرایند توسعه‌ای تحول آفرین مؤثر بر مدیریت تحول آفرین کلان‌شهر اهواز نشان داد که مؤلفه‌های خردتر تأمین نیازهای مالی/سرمایه‌گذاری، تأمین نیازهای اجتماعی شهروندان، ایجاد جوامع خودمختار شهری و چارچوب‌های نظارت، مهم‌ترین مؤلفه‌های فرایند توسعه‌ای مؤثر بر ایجاد مدیریت تحول آفرین در کلان‌شهر اهواز می‌باشد. بررسی مؤلفه‌های فرایند توسعه‌ای در نرم‌افزار مکس کیودا کدگذاری شد که به صورت شکل (۶) آورده شده است. این مؤلفه‌ها به عنوان عواملی مهم در جهت ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز هستند.

شکل ۶. مؤلفه‌های فرایند توسعه‌ای مؤثر بر ایجاد مدیریت تحول آفرین شهر اهواز

در جدول (۲) ترتیب مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز با استفاده از سه نوع کدگذاری فوق ارائه شده است.

در شکل (۴) نقشه پراکنش و مقدار پاسخ‌های هر کدام از ۱۳ کدگذاری محوری و ۳ کدگذاری انتخابی، بر اساس نظرات ۱۵ کارشناس شهری در کلان‌شهر اهواز ارائه شده است. بر اساس کدگذاری‌های صورت گرفته مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز شامل ۳ مؤلفه کلی (۱) تعامل و رهبری، (۲) فرایند توسعه‌ای و (۳) آینده نگری و نوآوری و ۱۳ مؤلفه خردتر مشارکت فراگیر شهروندان، شبکه سازی، آگاهی رسانی به شهروندان، رهبری در سطوح مختلف انسانی و جغرافیایی، رهبری تحول آفرین، تأمین نیازهای مالی/سرمایه‌گذاری، تأمین نیازهای اجتماعی شهروندان، ایجاد جوامع خودمختار شهری، چارچوب‌های نظارتی، آینده نگری، کسب و آزمایش ایده‌ها، نوآوری و تشخیص موانع و مشکلات آینده شهر بوده‌اند که پاسخ کارشناسان در شکل ۴ به تفکیک مؤلفه‌های کلی مدیریت تحول آفرین شهری در کلان‌شهر اهواز ارائه شده است.

Code System	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
آینده نگری و نوآوری																	
تشخیص موانع و مشکلات آینده																	
نوآوری																	
کسب و آزمایش ایده ها																	
آینده نگری																	
مشارکت شهروندان																	
فرایند توسعه ای																	
چارچوب نظارتی																	
ایجاد جوامع خودمختار																	
نیازهای اجتماعی																	
نیازهای مالی/سرمایه																	
تعامل و رهبری																	
رهبری تحول آفرین																	
رهبری در سطوح انسانی و جغرافیایی																	
اطلاع رسانی به شهروندان																	
شبکه سازی																	
Σ SUM	0	12	8	4	8	12	0	6	7	12	8	0	6	4	8	7	102

شکل ۴. نقشه پراکنش و مقدار پاسخ‌های هر کدام از کارشناسان شهری. منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

بعد از کدگذاری‌ها و شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز، به تحلیل هر یک از مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین پرداخته شد.

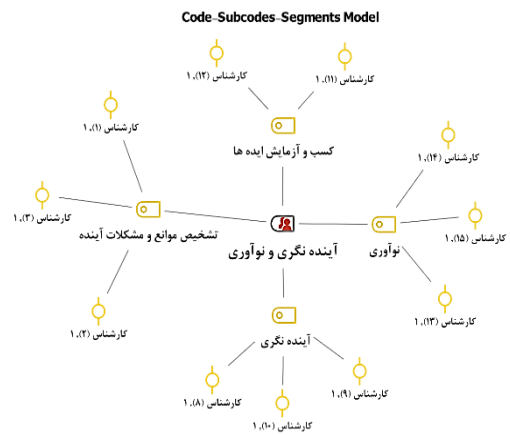
مؤلفه تعامل و رهبری تحول آفرین

بررسی مؤلفه تعامل و رهبری تحول آفرین بر اساس نظرات مشارکت کنندگان و نرم افزار مکس کیودا و کدگذاری محوری به شناسایی ۵ مؤلفه خردتر منجر شد. بررسی مؤلفه تعامل و رهبری تحول آفرین مؤثر بر مدیریت تحول آفرین کلان‌شهر اهواز نشان داد که مشارکت فراگیر شهروندان، شبکه سازی، آگاهی رسانی به شهروندان، رهبری در سطوح مختلف انسانی و جغرافیایی و رهبری تحول آفرین، مهم‌ترین مؤلفه‌های تعامل و رهبری تحول آفرین مؤثر بر ایجاد مدیریت

تعامل و رهبری، ۲) فرایندها توسعه‌ای و ۳) آینده نگری و نوآوری مدیران و شهروندان می‌باشند. این مؤلفه‌های کلی با معیارهای مختلف رهبری، توسعه‌ای و آینده‌نگر و نوآورانه برای ایجاد تحول در هر بخش محلی، فردی، اداری و مدیریتی شهر اهواز مطابقت دارند. همچنین نتایج مؤلفه‌های خرد نیز نشان داد که ۱۳ مؤلفه خرد مشارکت فراگیر شهروندان، شبکه سازی، آگاهی رسانی به شهروندان، رهبری در سطوح مختلف انسانی و جغرافیایی، رهبری تحول آفرین، تأمین نیازهای مالی/سرمایه‌گذاری، تأمین نیازهای اجتماعی شهروندان، ایجاد جوامع خودمختار شهری، چارچوب‌های نظارتی، آینده نگری، کسب و آزمایش ایده‌ها، نوآوری و تشخیص موانع و مشکلات آینده شهر مهم‌ترین مؤلفه‌های تحول آفرین شهر اهواز در استان خوزستان هستند. شناسایی شده با استفاده از کدگذاری‌های انجام گرفته در نرم‌افزار مکس کیودا به صورت شکل (۷) آورده شده است.

آینده نگری و نوآوری تحول آفرین

بررسی مؤلفه آینده‌نگری و نوآوری تحول آفرین بر اساس نظرات مشارکت‌کنندگان و نرم افزار مکس کیودا و کدگذاری محوری به شناسایی ۴ مؤلفه خردتر منجر شد. بررسی مؤلفه‌های آینده نگری و نوآوری تحول آفرین نشان داد که آینده نگری، کسب و آزمایش ایده‌ها، نوآوری و تشخیص موانع و مشکلات آینده شهر مهم‌ترین مؤلفه‌های آینده نگری و نوآوری تحول آفرین مؤثر بر ایجاد مدیریت تحول آفرین شهر اهواز در استان خوزستان هستند. مؤلفه‌های خرد شناسایی شده با استفاده از کدگذاری‌های انجام گرفته در نرم‌افزار مکس کیودا به صورت شکل (۷) آورده شده است.

شکل ۷. مؤلفه‌های آینده نگری و نوآوری مؤثر بر ایجاد مدیریت تحول آفرین شهر اهواز.

بحث و نتیجه‌گیری

مدیریت تحول آفرین شهری یک مدیریت پویا با مشارکت همه ذینفعان شهری و در سطوح مختلف توسعه شهری است که با هدف رفع چالش‌ها و ایجاد تغییرات مثبت شهری با همکاری مدیران و ساکنان شهری است. در کلانشهر اهواز برای رفع چالش‌های مهم شهری چون حاشیه‌نشینی شهری، رفع مشکلات آب و فاضلاب، بهبود محیط زیست و... اولین اقدام بررسی مؤلفه‌ها و عوامل تعیین‌کننده مدیریت تحول آفرین شهری است. به طوری که با شناسایی این عوامل و مؤلفه‌ها و رفع چالش‌های این شهر بتوان ضمن جلب نظر و مشارکت شهروندان در برنامه‌های توسعه شهری از توسعه و گسترش چالش‌ها و مشکلات آینده شهری اهواز جلوگیری کرد.

نتایج پژوهش در مورد مؤلفه‌های مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری با استفاده از کدگذاری‌ها منجر به شناسایی ۳۶ مفهوم در قالب کدگذاری باز، ۱۳ مقوله محوری و مؤلفه فرعی در قالب کدگذاری محوری، ۳ مقوله انتخابی و مؤلفه اصلی در قالب کدگذاری انتخابی شد. بر اساس کدگذاری‌های صورت گرفته مؤلفه‌های اصلی و کلی مؤثر در ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری اهواز شامل ۳ دسته کلی مؤلفه (۱)

در راستای یافته‌های پژوهش و برای ایجاد مدیریت تحول آفرین شهری در شهر اهواز و سایر شهرهای ایران پیشنهادها زیر ارائه و توصیه می‌گردد:

- ❖ ایجاد انگیزه خدمات رسانی عمومی برای شهرداری و مدیران شهری و استفاده از مؤلفه‌های مدیریت تحول آفرین
- ❖ رسیدگی به نیازهای اجتماعی شهروندان، مشارکت مستقیم شهروندان، تحلیل پایه و آگاهی رسانی در رابطه با ساختارها، فرآیندها یا منابع موجود شهر و توانمندسازی اقتصاد محلی و نظام سیاسی شهر از پیشنهادات مهم در راستای مدیریت تحول آفرین شهری است؛
- ❖ حکمروایی شهر هوشمند و استفاده گسترده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات پیشنهاد دیگری برای ایجاد مدیریت تحول آفرین در شهر اهواز و ارتقای پایداری محیطی، توسعه اقتصادی و نوآوری در این شهر و سایر شهرهای کشور است؛

خصوص الگوی نوآورانه و آینده نگری با نتایج مطالعه موتسی و همکاران (۲۰۲۴) همسو بود و نتایج این مطالعات را تأیید می‌کند. با این حال نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعه صادقی تربتی و همکاران (۱۳۹۸)، خلخالی و همکاران (۱۴۰۲)، ولفرام و همکاران (۲۰۱۹) همسو نیست و نتایج این مطالعات، با نتایج به دست آمده در این پژوهش متفاوت است.

References

- Alene, E. T. (2022). Determinant factors for the expansion of informal settlement in Gondar city, Northwest Ethiopia. *Journal of Urban Management*, 11(3), 321-337.
- Agyeman, J. (2013). *Introducing just sustainabilities: Policy, planning, and practice*. Zed Books Ltd.
- Araei, V.; Kargar, H; Hafezi-Zadeh, A; Vali-Zadeh, F.(2023)Policy Recommendations on the Impact of Transformational Leadership Model on Heroic Behavior and Employee Participation in Tehran Municipality.Quarterly Journal of Studies on the Islamic-Iranian Progress Model.11(2).7-22. .[In Persian].
- Bahadori,S,. Dahghan, M,(2017). The Effect of Transformational Leadership on Citizenship Behavior of Organizational Change (Case Study: Information and Communication Technology Organization of Tehran Municipality), *Journal of Public Policy Making in Management (Mission of Public Administration)*.8(26).29-40 (In Persian).
- Castán Broto, V., Trencher, G., Iwaszuk, E., & Westman, L. (2019). Transformative capacity and local action for urban sustainability. *Ambio*, 48, 449-462.
- Christiawan, P. I., & Nguyen, T. P. L. (2024). Peri-Urbanization in Populous Developing Asian Countries: A Systematic Review. *International Journal of Sustainable Development & Planning*, 19(3), 24- 35.
- Dilling, L., Daly, M. E., Travis, W. R., Ray, A. J., & Wilhelmi, O. V. (2023). The role of adaptive capacity in incremental and transformative adaptation in three large US

❖ ایجاد رفتار تفکر خلاقانه در مدیران شهری، رهبری ریسک پذیر و تغییر محور مقایسه نتایج پژوهش با نتایج مطالعات گذشته نشان داد که در زمینه رهبری تحول آفرین با نتایج مطالعه حرفت‌خواه (۱۴۰۲)، آرایی و همکاران (۱۴۰۲)، در خصوص رسیدگی به نیازهای اجتماعی شهروندان با نتایج مطالعه کاستان‌بروتو و همکاران (۲۰۱۹)، و در

- Urban water systems. *Global Environmental Change*, 79, 1026-1049.
- Fathi,A.(2015).Urbanization Trend in Iran *Statistical Center of Iran*.3(2).8-15 URL: <http://amar.srtc.ac.ir/article-۳۲-۱-fa.html>. (In Persian).
- Folke, C., Colding, J., & Berkes, F. (2003). Building resilience and adaptive capacity in social-ecological systems. *Navigating Social-Ecological Systems*. Cambridge University Press, Cambridge, UK, 352-387.
- Frantzeskaki, N., Childers, D. L., Pickett, S., Hoover, F. A., Anderson, P., Barau, A., ... & van de Sijpe, K. (2024). A transformative shift in urban ecology toward a more active and relevant future for the field and for cities. *Ambio*, 53(6), 871-889.
- Geographical Organization of the Armed Forces, (2007). Map of the political divisions of Khuzestan Province.
- Hall, J., Johnson, S., Wysocki, A., & Kepner, K. (2002). Transformational leadership: The transformation of managers and associates: HR020/HR020, 7/2002. *Edis*, 2002(2), 21-39.
- Harf-e-Khvah, M. (2023). Transformational Management in Creating Sustainable Urban Construction, 15th International Conference on Mechanics, Construction, Industries, and Civil Engineering (In Persian).
- Hunt, C. A. (2023). A model for transformational leadership development in urban ministry contexts.
- Jacques, E., Júnior, A. N., De Paris, S., Francescato, M., & Siluk, J. (2024). Smart cities and innovative urban management: Perspectives of integrated technological solutions in urban environments. *Heliyon*, 10(6), 1- 14.

- <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e278>
50
- Khalkhali, A, Banafshei, M, Heidari, A, Hamidifar, F, Komani, B. (2023). Investigating the Role of Digital Transformational Leadership and Digital Strategy on the Development of Urban Economy. *Quarterly Journal of Urban Economics and Management*, 12 (45), 147-161.(In Persian).
- Khazaei,K, Aliakbari,E, Veicy,H.(2023). Analysis of Spatial Expansion Challenges in Metropolitan Areas with a National Security Approach Case Study: physical-spatial challenges in Tehran Metropolitan Area.*Journal of National Security*.13(47).65-90.(In Persian).
- Matamanda, A. R. (2024). Genesis of Hopley Farm informal settlement in independent Harare, Zimbabwe. *African Geographical Review*, 43(1), 144-157.
- Matamanda, A. R. (2020). Battling the informal settlement challenge through sustainable city framework: Experiences and lessons from Harare, Zimbabwe. *Development Southern Africa*, 37(2), 217-231.
- Nesti, G. (2020). Defining and assessing the transformational nature of smart city governance: Insights from four European cases. *International Review of Administrative Sciences*, 86(1), 20-37.
- Nyambura, R. W., Kamau, D., & Nderitu, M. (2023). Transformational Leadership Style and Organizational Performance in The Ministry Of Lands, Public Works, Housing and Urban Development in Kenya. *International Journal of Social Science and Humanities Research (IJSSHR)*, 1(1), 665–682.
- Sadeghi Torabti, V; Sasani, M; Khoramian Tusi, S; Pour-Hasan Shahri, M (2019). Investigating the Effect of Transformational Leadership on Public Service Motivation (Case StudyMunicipality of District 4 of Mashhad). *Scientific Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*, 3(8), 140-152.(In Persian).
- Sprouse, L., Lebu, S.,Nguyen, J., Muoghalu, C., Uwase, A., Guo, J.,& Manga, M. (2024). Shared sanitation in informal settlements: A systematic review and meta-analysis of prevalence, preferences, and quality.*International Journal of Hygiene and Environmental Health*, 260,114-123.
- Sundqvist, H., & Tuominen, A. (2024). Intermediaries and intermediation in building local transformative capacity for active and sustainable transport. *Ambio*, 53(1), 156-167.
- Tavallaei,R,. A.zami, M,Irandoost,K.(2014). Defining indicators of informal settlements in Iran. *Journal of Urban - Regional Studies and Research*.2(396).43-60..(In Persian).
- Trencher, G., Bai, X., Evans, J., McCormick, K., & Yarime, M. (2014). University partnerships for co-designing and co-producing urban sustainability. *Global Environmental Change*, 28, 153-165.
- Wolfram, M., Borgström, S., & Farrelly, M. (2019). Urban transformative capacity: From concept to practice. *Ambio*, 48, 437-448.
- Vaziri,M.(2022). Investigating the Role of Transformational Leadership Style in Sustainable Urban Management, Third International Conference on New Ideas in Management, Accounting, Economics and Banking.(In Persian).